

Dr. Saáry Réka

A pszichológiai biztonságérzet összetevőinek vizsgálata kvantitatív elemzés tükrében

ÖSSZEFOGLALÁS

A környezet változékonysága nagymértékben befolyásolja az egyén biztonságérzetét. A szubjektív biztonságérzet alakulásában kulcsszerepet játszik az, hogy az egyén hogyan észleli, éli meg a veszélyt és a különböző kockázatokat, illetve hogyan dolgozza fel a kognitív/értelmi és affektív/érzelmi formában az egyes információkat. Jelen tanulmány pszichológiai szempontból vizsgálja a biztonságérzet alakulását, különös tekintettel a kognitív sebezhetőség és a kitettség jelenségeire, amely a példátlan információ-túlterhelésből fakad napjainkban. A szubjektív biztonságérzetet alakító, befolyásoló tényezőket kvantitatív kutatás keretében vizsgáltuk. A kutatás eredményeinek fényében azonosíthatóvá váltak a pszichológiai biztonságérzetet fenyegető tényezők és azok jelentősége, valamint klaszterelemzéssel olyan szegmensek rajzolódtak ki, amelyek a biztonsággal kapcsolatos attitűdök alapján egyéni preferenciákkal jellemezhetők.

Kulcsszavak: Pszichológiai biztonság, Kognitív biztonság, Fenyegetettség, Kognitív és Érzelmi összetevők

Jelkódok: D90, F50

BEVEZETÉS

Történelmi (válságok, háborúk, migráció) és környezeti okokból (egyebek mellett globalizáció, digitalizáció) az egyéni és a humán biztonsággal kapcsolatos kutatások kiemelt figyelmet kaptak az utóbbi két évtizedben, ugyanakkor a biztonság tudományok keretében elérhető akadémiai értekezések a biztonság kérdéskörét hagyományosan szűken (államhoz köthető funkcióként) értelmezik (OWEN, 2008). A biztonságérzet azonban túlmutat az egyének állam által garantált biztonságán; valójában egymáshoz kapcsolódó külső és belső tényezők összességének eredője (BLYNOVA et al., 2018), és mint ilyen, erősen szubjektív. BRAUCH (2011) szerint a biztonság objektív és szubjektív aspektusból is magyarázható, objektív szempontból a fenyegetettség hiányával mérhető, szubjektív szempontból pedig a támadástól való félelem mértékével írható le. Ennek megfelelően a biztonság eléréséhez nemcsak az objektív fenyegetések hiánya, hanem a szubjektív félelemérzet hiánya is elengedhetetlen.

A biztonságérzet vizsgálata során több okból is nehézségekbe ütközünk. Először is nyilvánvaló, hogy a biztonságérzet kialakulása dinamikus folyamat, és egy adott helyzetben az egyén olyan új fenyegetéseket észlelhet, amelyek megváltoztatják az aktuális állapotát. Másrészt a biztonság látens jellege is problémákat vet fel, mivel a biztonság általában csak annak hiányában válik fontossá. Harmadrészt a biztonságérzet a normális ember alapvető szükséglete, így az egyén viselkedését alapve-

tően a biztonságos állapotra való törekvés vezérli (ZOTOVA – KARAPETYAN, 2018).

Az egyéni biztonságérzet több szempontból is vizsgálható (pl. fizikai biztonság, egzisztenciális biztonság, szociális biztonság stb.), és különböző szerepekhez (pl. állampolgár, város lakó, lakásbérlő vagy tulajdonos, ügyfél, munkavállaló, diák stb.) köthető. Ebben a tanulmányban a biztonságot pszichológiai szempontból vizsgáljuk a mindennapi létezés és a fogyasztói magatartás összefüggésében.

Kutatásunk során tehát a pszichológiai biztonságot veszélyeztető tényezőket tárjuk fel, különös tekintettel az egyén fogyasztói magatartásának kontextusára. A kutatás során három témakör mentén vizsgálódunk. Egyrészt áttekintjük az egyének/fogyasztók általános biztonságérzetét befolyásoló tényezőket, különös tekintettel a vásárláshoz köthető biztonsággal kapcsolatos attitűdökre (C1). Másrészt vizsgáljuk a válaszadók egyéni jellemzőit az adott téma vonatkozásában (C2). Végül feltárjuk a biztonság pszichológiai észlelése és az egyének demográfiai változói közötti összefüggéseket (C3).

Az alapvető fogalmak és kifejezések áttekintését követően a tanulmány bemutatja a kutatás módszertanát és az adatgyűjtés menetét. A minta demográfiai jellemzőinek ismertetése után az eredmények és a kutatás alapján levont következtetések következnek.

SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

A pszichológiai biztonság alapvető emberi szükséglet, az életletti kontroll érzésére utal, amely a problémák kezelésének képességét, valamint a mások szeretetébe és elfogadásába vetett hitet tükrözi (JIA et al., 2018). ZOTOVA és KARAPETYAN szerzőpáros (2018) szerint a pszichológiai biztonság a személy azon állapota, amikor ki tudja elégíteni az alapvető önfenntartási szükségleteit. A pszichológiai biztonság EDMONDSON (2014) meghatározása szerint az interperszonális kockázatok vállalásának következményeivel kapcsolatos észleléseket írja le egy adott kontextusban. A kutatók a pszichológiai biztonságérzetet jellemzően a potenciális fenyegetések és kockázatok észlelt mértékével, az áldozattá válás valószínűségének kifejezésével, valamint az attitűdkutatásokból ismert kognitív és affektív, illetve konatív komponensek felhasználásával mérik. Az általános biztonság ebben az értelemben a belső béke, a bizalom, a pozitív attitűd, a bizalom, a szubjektív jóllét, a nyitottság és a relaxáció állapotaként írható le (ZOTOVA – KARAPETYAN, 2018).

A pszichológiai biztonságot a szervezeti viselkedést kutató teoretikusok is széles körben tárgyalják. Az ebben a témakörben vizsgálódó szerzők három szinten határozzák meg a fogalmat: az egyén, a csoport, illetve a szervezet (KOHLEHOFFER

MIZSER 2016, 2017) szintjén, és jellemzően a pszichológiai biztonság és a vállalat hatékonysága közötti kapcsolatot keresik. Ebben az összefüggésben az egyén pszichológiai biztonsága lényegében az a belső motivációs szint és mentális állapot, amely segíti az egyént pszichológiai szerepének betöltésében (QI – WEN, 2019), és egyben egy instabil, dinamikus és törékeny percepció (KOLBE et al., 2020).

A szubjektív biztonságérzetet pszichológiai (BROWN et al., 1996; EDMONDSON – LEI, 2014; BAEVA – BORDOVSAKAIA, 2015; MAHROUS et al., 2018; WANG et al., 2019; OBRENOCIC et al., 2020) és ontológiai (HISCOCK et al., 2001) megközelítésekkel egyaránt vizsgálták az egyén bizonyos szerepeinek (polgár, városi lakos, alkalmazott stb.) összefüggésében. A pszichológiai megközelítést alkalmazó vizsgálatok eredményeit az 1. táblázat foglalja össze.

Kontextustól függetlenül a pszichológiai biztonságot fenyegető tényezők sokat változtak az elmúlt évtizedekben. BECK (2011) a fenyegetések és kockázatok három fontos, mai jellemzőjét határozza meg, ezek a de-lokalizáció, vagyis az a tény, hogy sem az okok, sem a következmények nem korlátozódnak egy adott földrajzi területre, a kiszámíthatatlanság és a kompenzálhatóság hiánya, ami a megelőzés fontosságára, az elővigyázatosság elvére hívja fel a figyelmet (BECK, 2011). A fent leírt jelenségek okán az egyén felelőssége, hogy felkészüljön az információs társadalom kihívásaira. MILJKOVIC és PEŠIĆ (2019) szerint a pszichológiai biztonság ebből a szempontból úgy írható le, mint a tudat és a viselkedés egyfajta deformitása, amely során az egyén a fenyegető negatív információs tényezők hatásától védett mentális állapotra törekszik. Ez az állapot ugyanakkor elkerülhető, ha az egyén erre tudatosan törekszik. Az első lépés az, hogy az egyénben tudatosítjuk a negatív információk pszichológiai hatásait, majd felkészítjük az önvédelemhez szükséges (akár fizikai) eszközök használatára, illetve a nélkülözhetetlen készségek elsajátítására.

A pszichológiai biztonság tehát különböző aspektusokból és többfajta összefüggésben értelmezhető és vizsgálható. Jelen tanulmány a pszichológiai biztonságot veszélyeztető tényezőket kutatja általánosságban, illetve a vásárlás vonatkozásában kapcsolatban, és azonosítja a témával kapcsolatban eltérő attitűdökkel leírható releváns csoportokat, és vizsgálja azok demográfiai sajátosságait.

A KUTATÁS MÓDSZERTANA

Jelen tanulmányban a fogyasztók általános biztonságérzetét pszichológiai szempontból elemezzük kvantitatív módszerekkel. A válaszadóknak a pszichológiai biztonság szakirodalmi előzmények alapján meghatározott, több dimenziójával kapcsolatos megítélését négy pontos Likert-skála segítségével mértük, így a kényszerítő skála használata biztosította, hogy a válaszadók ne lehessenek semlegesek az egyes állításokkal kapcsolatban. A téma jellegéből adódóan azonban a „Nem tudom megítélni” választási lehetőséget is biztosítottuk.

Az adatgyűjtés strukturált kérdőívek segítségével történt, részben ONLINE, részben személyes interjúk formájában. A mintavételi módszer (nem valószínűségi módszer, kényelmi mintavétel) miatt a minta nem reprezentatív. Az adatok feldolgozása és statisztikai elemzése SPSS 20.0 szoftver segítségével történt, leíró statisztika, Chi-négyzet teszt és klaszterelemzés alkalmazásával.

EREDMÉNYEK

A kutatás célcsoportját alapvevőn magyar állampolgárok, magyar fogyasztók alkották tizennyolc éves kor felett, az adatgyűjtés keretében 489 kitöltés érkezett. A nem reprezentatív, de viszonylag heterogén minta lehetővé tette, hogy betekintést nyerjünk az egyes demográfiai csoportok egyéni véleményébe. A válaszadók 56%-a volt nő, 44%-a férfi, 90%-uk középiskolai vagy főiskolai végzettséggel rendelkezett. A minta további demográfiai jellemzőit a 2. táblázat mutatja be.

1. táblázat: A pszichológiai biztonságérzet dimenziói a szakirodalomban

Szerzők	A kutatások alanyai	Feltárt dimenziók
BROWN – LEIGH (1996)	Munkavállalók	Munkahelyi légkör, úgy mint támogató vezetés, tisztánlátás, munkavállalók önkifejezési lehetősége.
TYNAN (2005)	Csoport-/csapattagok	Egyének pszichológiai biztonsága és más tagokok pszichológiai biztonságával kapcsolatos percepciók
EDMONDSON – LEI (2014)	Munkavállalók	Egyéni dimenziók: az adott szerephez köthető viselkedés, egyéni vélemény hangoztatása Csoport szintű dimenzió: a pszichológiai biztonsággal kapcsolatos elvárások Szervezeti dimenzió: teljesítmény, tanulás
BAEVA – BORDOVSKAIA (2015)	Diákok és tanárok	Oktatási környezet, tanítási módszertan, a diákok pszichológiai jóléte, önbizalom
MAHROUS et al. (2018)	Városlakók	Személyes jellemzők, társadalmi jellemzők, fizikai jellemzők
WANG et al. (2019)	Városlakók	Pszichológiai dimenziók Társadalmi környezeti dimenziók Természeti környezeti dimenziók Szociális biztonság

Forrás: saját szerkesztés

2. táblázat. A minta demográfiai összetétele (n=489)

Lakóhely típusa	Gyakoriság (db)	Arány (%)	Életkor	Gyakoriság (db)	Arány (%)
Budapest	229	46,8	18-25	179	36,6
Nagyváros, megyei jogú város	68	13,9	26-39	114	23,3
Kisváros	118	24,1	40-59	150	30,7
Község, falu	74	15,1	60-	46	9,4

Forrás: Saját szerkesztés

Az általános biztonságérzetet egy metrikus skála segítségével mértük, amelyhez a válaszadókat arra kértük, hogy egy 1-től 100-ig terjedő skálán jelezzék, mennyire érzik magukat biztonságban. A leggyakoribb értékelés 80, az átlag 74,18 és a szórás 19,23 volt. Az eredmények tehát azt mutatják, hogy a válaszadók általában biztonságban érzik magukat.

A biztonságérzetet veszélyeztető tényezőket nyitott kérdés segítségével tártuk fel. A résztvevők által adott válaszok alapján két kategória alakult ki. Az említések gyakorisága alapján úgy tűnik, hogy a válaszadók mikrokörnyezetének személyes tényezői, mint például az egészségügyi és családi problémák, a pénzügyi bizonytalanság és a magánélet sérülékenysége nagy jelentőséggel bírnak. Ugyanakkor a válaszokban meglepően gyakran említették a környezetszennyezéssel kapcsolatos aggodalmakat, és makrokörnyezeti elemként az értékvesztést, az információs bizonytalanságot, valamint a közbiztonsággal és a nemzetbiztonsággal kapcsolatos félelmeket is kiemelték. (1. ábra.)

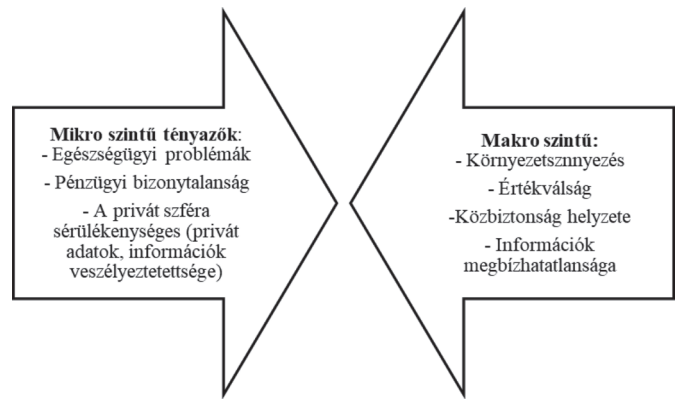
Homogén válaszok érkeztek az általános biztonsággal kapcsolatos percepciók, valamint a mindennapi vásárlási helyzeteket érintő biztonsági kérdésekkel kapcsolatban. (3. táblázat.)

A legmagasabb átlagértékek alapján azt látjuk, hogy a válaszadó számára fontos, hogy tisztában legyenek a kockázati tényezőkkel (Átlag=3,24, Szórás=0,817), illetve tetten érhető, hogy napjainkban egyre többen aggódnak az adataik és privát információk biztonsága miatt (Átlag=3,21, Szórás=0,881). Ugyanakkor azt is megállapítható, hogy a biztonsággal kapcsolatos aggodalmak nem feltétlenül a mindennapi élet részei (Átlag=2,51, Szórás=1,000), talán azért, mert a válaszadók úgy érzik, hogy kevésbé tudják befolyásolni a biztonságérzetüket meghatározó tényezőket (Átlag=2,73, Szórás=0,809).

A kérdésblokk állításaira adott értékelések felhasználásával további vizsgálatokra került sor, a statisztikai elemzést megelőző adattisztítás során a hiányos válaszokkal jellemezhető mintaelemeket kizárásra kerültek. A klaszterelemzés során, centroid method alkalmazásával két válaszadói szegmens rajzolódott ki, amelyeket a tagok véleménye alapján a „Biztonságtudatosak” (n=261), illetve a „Közömbösök” (n=102) csoportjának nevezhetünk el. Míg a „Biztonságtudatosak” jellemzően úgy nyilatkoztak, hogy sokat tesznek magánszférájuk, adataik védelmében és termékvásárlás esetén fontos számukra a biztonság, mindkét csoport hasonlóan vélekedett a fizikai környezete védelméért tett intézkedéseket illetően. (2. ábra)

A legjelentősebb különbség a biztonságos termék vásárlásával kapcsolatos attitűdöket illetően rajzolódott ki a két csoport között. Míg a „Biztonságtudatosak” jóval több mint 50%-a teljes mértékben egyetértett azzal az állítással, hogy hajlandó többet fizetni egy biztonságosabbnak vélt termékért, és nem volt olyan válaszadó, aki ezzel az állítással egyáltalán ne értett volna egyet, addig a „Közömbösökre” kevésbé jellemző ez a fajta mentalitás. (2. ábra)

A demográfiai jellemzők és a klaszterhez tartozás közötti kapcsolatot a Chi-négyzet próba segítségével vizsgáltuk. Az eredmények azt mutatták, hogy a nem (p=0,978) és a lakóhely (p=0,257) nem befolyásolta a válaszadók biztonsággal kapcsolatos attitűdjét, míg szignifikáns, de gyenge kapcsolatot találtunk a résztvevők életkora (p=0,021, Cramer V=0,164) és iskolai végzettsége (p=0,007, Cramer V=0,184), valamint a biztonsággal kapcsolatos kérdésekre vonatkozó véleményük között, az alacsonyabban iskolázott, idősebb válaszadók inkább a „Közömbös” szegmensben jelentek meg.

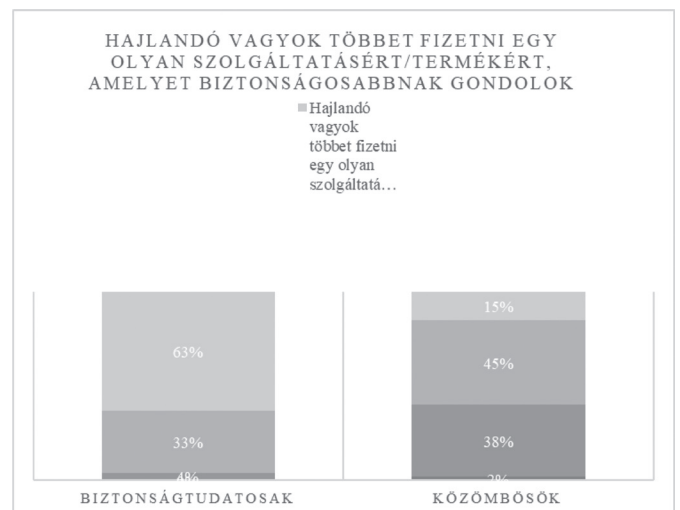
1. ábra: A biztonságérzetet fenyegető tényezők

Forrás: saját szerkesztés primer kutatás alapján (n=489)

3. táblázat. A vizsgált biztonságdimenziókkal kapcsolatos percepciók (n=489)

Állítások	N	Átlag	Szórás
Termékek, szolgáltatások vásárlása során a biztonság fontos számomra	489	3,06	0,860
Hajlandó vagyok többet fizetni egy olyan szolgáltatásért/termékért, amelyet biztonságosabbnak gondolok	489	3,15	0,881
Aggódok az adataim és a rólam szóló információk biztonsága miatt	489	3,21	0,881
Sokat teszek az adataim és a magánéletem védelméért	489	3,02	0,879
Tudatosan védem a közvetlen fizikai környezetemet	489	3,11	0,834
Úgy gondolom, hogy befolyásolni tudom a biztonságomat alakító tényezőket	489	2,73	0,809
Fontos, hogy jól tájékozott legyek a körülöttem lévő kockázatokról	489	3,24	0,817
Gyakran gondolok a biztonságomat veszélyeztető tényezőkre	489	2,51	1,000

Forrás: saját szerkesztés

2. ábra: A klaszterek közötti véleménykülönbségek (n=363)

Forrás: Saját szerkesztés

KÖVETKEZTETÉS

Jelen tanulmány a biztonsággal kapcsolatos percepciókat és vásárláshoz köthető biztonsággal kapcsolatos attitűdöket vizsgálta pszichológiai megközelítéssel. Az előzetesen megfogalmazott kutatási célok az alábbiak szerint teljesültek. A pszicho-

lógiai biztonság dimenzióinak áttekintését követően a primer kutatás során a válaszadók biztonsággal kapcsolatos véleményeit vizsgáltuk. Megállapítást nyert, hogy a kutatásban résztvevők alapvetően fontosnak tartják a biztonságot érintő kérdéseket, de a veszélyekkel kapcsolatos aggodalmak nem mindennaposak a körükben, mivel úgy gondolják, hogy kevésbé tudnak hatni az észlelt biztonságot befolyásoló tényezőkre.

A válaszadók alapvetően két attitűddel írhatók le a kutatás eredmények tükrében. Nagyrészüket tudatosan figyel a biztonságra és akár áldozatot is hajlandó hozni azért, hogy inkább biztonságban érezze magát. Vannak azonban olyanok is (jellemzően idősebb és kevésbé képzett válaszadók), akiket kevésbé érdekel, hogy hogyan alakul a biztonságuk és nem is akarnak változtatni sem a fizikai környezetükön, sem az információs veszélyekkel szembeni kitettségükön.

Ezek alapján elmondható, hogy az edukációnak és a megfelelő kommunikációnak kiemelt szerepe lehet abban, hogy egy a biztonságot pozitívan érzékelő társadalom jöjjön létre. Megemlítendő ugyanakkor, hogy a biztonsággal kapcsolatos attitűdök mindig pillanatnyi állapotot tükröznek, ennek megfelelően a biztonságérzet csak limitációkkal mérhető. Szintén befolyásolja az eredmények általánosíthatóságát, a kutatás során alkalmazott mintavételi eljárás valamint a skála kialakításának intuitív jellege. Annak érdekében, hogy részletesebb képet kaphassunk a témát illetően tehát további kutatások, a biztonságérzet részletesebb dimenzióinak áttekintése szükséges.

IRODALMI FELDOLGOZÁS:

- BAEVA, I.A. – BORDOVSKAIA, N.V. (2015): The psychological safety of the educational environment and the psychological well-being of Russian secondary school pupils and teachers. *Psychol. Russ. State Art*, 8, 86, doi:10.11621/pir.2015.0108.
- BECK, U. (2011): Living in and Coping with World Risk Society. In H.G. BRAUCH – O.Ú. SPRING – C. MESJASZ – J. GRIN – P. KAMERI-MBOTE – B. CHOUROU – P. DUNAY – J. BIRKMANN (Eds.). *Coping with Global Environmental Change, Disasters and Security: Threats, Challenges, Vulnerabilities, and Risks*, pp. 11–17. *New York: Springer*.
- BLYNKOVA, O.Y. – HOLOVKOVA, L.S. – SHEVIAKOV, O.V. (2018): Philosophical and sociocultural dimensions of personality psychological security. *Anthr. Meas. Philos. Res.*, pp. 73–83, doi:10.15802/ampr.v0i14.150750.
- BRAUCH, H.G. (2011): Concepts of Security Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks. In H.G. BRAUCH – O.Ú. SPRING – C. MESJASZ – J. GRIN – P. KAMERI-MBOTE – B. CHOUROU – P. DUNAY – J. BIRKMANN (Eds.). *Coping with Global Environmental Change, Disasters and Security: Threats, Challenges, Vulnerabilities and Risks*, pp. 61–106. *New York: Springer*. https://doi.org/10.1007/978-3-642-17776-7_2
- BROWN, S.P. – LEIGH, T.W. (1996): A new look at psychological climate and its relationship to job involvement, effort, and performance. *J. Appl. Psychol.*, 81, 358–368, doi:10.1037/0021-9010.81.4.358.
- EDMONDSON, A.C. – LEI, Z. (2014): Psychological Safety: The History, Renaissance, and Future of an Interpersonal Construct. *Annu. Rev. Organ. Psychol. Organ. Behav.*, 1, pp. 23–43.
- HISCOCK, R. – KEARNS, A. – MACINTYRE, S. – ELLAWAY, A. (2001): Ontological Security and Psycho-Social Benefits from the Home: Qualitative Evidence on Issues of Tenure. *Hous. Theory Soc.*, 18, pp. 50–66, doi:10.1080/14036090120617.
- JIA, J. – LI, D. – LI, X. – ZHOU, Y. – WANG, Y. – SUN, W. – ZHAO, L. (2018): Peer victimization and adolescent Internet addiction: The mediating role of psychological security and the moderating role of teacher-student relationships. *Computers in Human Behavior*, 85, pp. 116–124.
- KOHLHOFFER-MIZSER, CS. (2017): Mediáció a jogi személyek életében II. – munkaügyi mediáció: a munkaügyi mediáció In: Csiszárík-Kocsir, Ágnes (szerk.) *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században* : VII. tanulmánykötet Budapest, Magyarország : Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar (2017) 833 p. pp. 292-302.
- KOHLHOFFER-MIZSER, CS. (2018): Mediáció a jogi személyek életében I. In: Csiszárík-Kocsir, Ágnes (szerk.) *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században* VI. : tanulmánykötet Budapest, Magyarország : Óbudai Egyetem
- KOLBE, M. – EPPICH, W. – RUDOLPH, J. – MEGUERDICHIAN, M. – CATENA, H. – CRIPPS, A. – CHENG, A. (2020): Managing psychological safety in debriefings: a dynamic balancing act. *BMJ simulation & technology enhanced learning*, 6(3), 164.
- MAHROUS, A.M. – MOUSTAFA, Y.M. – EL-ELA, M.A.A. (2018): Physical characteristics and perceived security in urban parks: Investigation in the Egyptian context. *Ain Shams Eng. J.*, 9, pp. 3055–3066, doi:10.1016/j.asej.2018.07.003.
- MILJKOVIC, M. – PEŠIĆ, A. (2019): Informational and psychological aspect of security threat in contemporary environment. *TEME: Casopis za Društvene Nauke*, 43(4).
- OBRENOVIC, B. – JIANGUO, D. – KHUDAYKULOV, A. – KHAN, M. A. S. (2020): Work-family conflict impact on psychological safety and psychological well-being: A job performance model. *Frontiers in psychology*, 11, 475.
- OWEN, T. (2008): Measuring Human Security. In *Environmental Change and Human Security: Recognizing and Acting on Hazard Impacts*; NATO Science for Peace and Security Series C: Environmental Security; Liotta, P.H., Mouat, D.A., Kepner, W.G., Lancaster, J.M., Eds.; *Springer: Dordrecht, The Netherlands*; pp. 35–64, https://doi.org/10.1007/978-1-4020-8551-2_3.
- QI, X. – WEN, Y. (2021): Research on the Relationship between Psychological Safety and Individual Job Burnout. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 96, p. 02004). EDP Sciences
- WANG, J. – LONG, R. – CHEN, H. – LI, Q. (2019): Measuring the Psychological Security of Urban Residents: Construction and Validation of a New Scale. *Front. Psychol.*, 10, 2423, doi:10.3389/fpsyg.2019.02423.
- ZOTOVA, O. – KARAPETYAN, L. (2018): Psychological security as the foundation of personal psychological wellbeing (analytical review). *Psychology of Russia: State of Art*. 11. 100–113. 10.11621/pir.2018.0208.